

Piespiedu noma atbilst Satversmei

Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2008-34-01 „Par likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12. panta trešajā daļā un likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 54. panta pirmajā un otrajā daļā lietotā vārda „noma” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 105. pantam”.

Satversmes 91. panta pirmais teikums noteic, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā, savukārt Satversmes 105. pants noteic, ka personai ir tiesības uz īpašumu.

Apstrīdētās normas paredz rīcību ar zemi, uz kuru atjaunotas īpašuma tiesības to bijušajiem īpašniekiem vai to mantiniekiem, proti: ja uz atjaunotās zemes atrodas daudzdzīvokļu māja, zemes īpašniekam ir pienākums noslēgt zemes nomas līgumu ar tās īpašniekiem (piespiedu noma).

Lieta ir ierosināta pēc Regīnas Dubovskas konstitucionālas sūdzības. Pieteikuma iesniedzēja norādīja, ka nomas maksa faktiski būtu jāuzskata par kompensāciju, kura, savukārt, būtu aplikta ar daudz mazākiem nodokļiem. Aizstājot piespiedu nomu ar servitūtu, viņas īpašuma tiesības tiktu ierobežotas daudz mazākā apmērā, nekā tas ir šobrīd. Vienlīdzības principam, pieteikuma iesniedzējas ieskatā, neatbilstot tas, ka pret zemes īpašniekiem, kuru zeme atrodas brīvostas teritorijā, tiek piemēroti labvēlīgāki noteikumi, piemēram, šādos gadījumos atlīdzība par zemes lietošanu netiekot aplikta ar nodokļiem.

Pieteikuma iesniedzēja gan norādīja, ka nomas maksa piespiedu nomas gadījumā nedrīkst pārsniegt piecus procentus no zemes kadastrālās vērtības, taču viņa neapstrīdēja nomas maksas apmēru. Tādēļ Satversmes tiesa šajā lietā vērtēja tikai piespiedu nomas institūta atbilstību Satversmei, nevērtējot nomas maksas apmēra atbilstību.

Satversmes tiesa secināja, ka atšķirīgi noteikumi attiecībā uz zemes īpašniekiem, kuru zeme atrodas brīvostu teritorijās, un citiem zemes īpašniekiem, atbilst vienlīdzības principam: brīvostu zeme pilda īpašas funkcijas un šādas zemes īpašnieku īpašuma tiesību ierobežojumi ir daudz būtiskāki, nekā citu zemes īpašnieku tiesību ierobežojumi.

Satversmes tiesa norādīja, ka likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās” pieņemšanas laikā vēl nebija atjaunots Civillikuma spēks; servitūts to laiku tiesībās netika regulēts. Tādēļ likumdevēja izvēle par labu piespiedu nomai bija visatbilstošākā tā brīža situācijai. Tiesa arī norādīja, ka pieteikuma iesniedzējas īpašuma tiesības, nodibinot servitūtu, netiktu ierobežotas mazāk, nekā piespiedu nomas gadījumā.

Satversmes tiesa norādīja, ka nodokļi nevar būt kritērijs normas satversmībai: likumdevējs var grozīt normatīvos aktus, paredzot izdevīgākos noteikumus tāda vai cita veida atlīdzības par zemes izmantošanu saņēmējiem. Savukārt, pieteikuma iesniedzēja šajā lietā nav apstrīdējusi nodokļu tiesību normas, kas noteic, kādi personas ienākumi tiek aplikti ar nodokļiem un cik lielā mērā.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stāsies spēkā publicēšanas laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” dienā. Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274